

De beste besparing is investeren in energiebesparing

All rights reserved by footprintbuilding

Dossier van Bond Beter Leefmilieu, WWF, Greenpeace, Passiefhuis-Platform, VIBE, Dialoog, ACV, ABVV, ACLVB, ACW en Arbeid en Milieu.

Bond Beter Leefmilieu
KOEPEL VAN MILIEUVERENIGINGEN Vlaanderen...

GREENPEACE

De beste besparing is investeren in energiebesparing	pag.	2
Belastingvermindering zorgt voor minder CO2	pag.	4
Gevolgen voor het klimaat	pag.	5
Gevolgen voor onze energiefactuur	pag.	6
Gevolgen voor onze economie	pag.	7
Gevolgen voor onze begroting	pag.	9
Wat vragen wij?	pag.	10
Bijlage	pag.	12

De beste besparing is investeren in energiebesparing

Eind vorig jaar besliste de federale regering om de fiscale aftrek voor energiebesparende investeringen (passiehuizen en laag of nul-energiewoningen, groene leningen, superisolerende beglazing en energiezuinige verwarming) te schrappen. Enkel voor dakisolatie blijft een (verminderde) fiscale aftrek bestaan. Mensen met een bouwvergunning en lening op zak kregen van de ene op de andere dag geen federale ondersteuning meer. Hoewel ze daar bij de opmaak van hun plannen wel rekening mee hielden. De bouwsector voelt de gevolgen nu al in de orderboekjes. De schade voor het milieu en klimaat zal pas later duidelijk worden. België zal op deze manier de doelstelling om in 2020 in eigen land minstens 15 % minder broeikasgassen uit te stoten in de niet-ETS sector (landbouw, transport en gebouwen), moeilijker halen.

De federale overheid schrapte de fiscale aftrek voor energiebesparende investeringen: de bevoegdheid is volledig naar Vlaanderen overgeheveld. Vlaanderen heeft nu dus alle sleutels in handen om energiebesparende investeringen te stimuleren. De Vlaamse overheid kan hier enkel bij winnen. De maatregelen stimuleren de bouwsector en zo voorkomt de regering dat duizenden jobs op de helling komen. Energiebesparende investeringen vermijden dat gezinnen een hoge energiefactuur betalen. Ten slotte zorgen ze voor een aanzienlijke vermindering van broeikasgassen. De inzet op energiebesparing in gebouwen kadert dan ook perfect binnen de doelstellingen waartoe de Vlaamse regering zich in het pact 2020 van Vlaanderen in Actie (VIA) heeft geëngageerd.

Daarom is het belangrijk dat de belastingvermindering zo vlug als mogelijk vervangen wordt door een Vlaamse efficiënte en rechtvaardige instrumentenmix die een verregaande energiebesparing in gebouwen garandeert. Wil de Vlaamse regering echt kiezen voor een groene economie en betaalbare energiefacturen, dan moet ze bij de komende begrotingsbespreking op de ministerraad van vrijdag 17 februari bijkomende middelen vrijmaken voor een verdergaande inzet op energiebesparing in gebouwen. **Deze middelen verdienen zich zeer snel ruimschoots terug.** Een Duitse studie¹ toont aan dat elke euro die de overheid investeert in energiebesparende maatregelen, onmiddellijk 5 euro opbrengt. Het geïnvesteerde geld vloeit terug naar de overheid via het creëren van extra jobs in de bouwsector. Zo moet de overheid niet onnodig veel werkloosheidsuitkeringen betalen en int ze extra bijdragen en taksen van bedrijven en werknemers uit de bouwsector. Energiebesparing in gebouwen links laten liggen omwille van economische redenen, getuigt dan ook van een zeer kortzichtige aanpak.

“Ik ben afgelopen jaar gestart met de renovatie van mijn woning naar passiefhuisnormen. Als alleenstaande jongere geen evidente keuze, maar naar mijn mening de enige correcte keuze als ik toekomstgericht denk (voor mij & de samenleving) en dankzij de steun van de overheid wel een haalbare kaart.

De bouwvergunning was afgelopen zomer goedgekeurd en de meeste afbraakwerkzaamheden waren al voltooid op de moment dat de federale regering de beslissing genomen heeft om niet meer te ondersteunen. Geen weg terug meer dus. Mijn oorspronkelijke plan was om door de steun (en door veel zelf te doen) de werken te laten vorderen en zichzelf een stukje te laten terugbetalen doorheen het bouwproces. Met het wegvallen van de belastingvermindering zal het een stuk moeilijker worden en langer duren, simpelweg omdat ik het niet zal kunnen betalen.” Dave Van den Bosch, Schilde

“In augustus 2011 ontvingen wij een bouwvergunning voor onze nieuwbouw. We beslisten om een extra investering van 40.000 euro te doen om van onze woning een nulenergiewoning te maken. Omdat er een mooie tegemoetkoming was via het belastingvoordeel, konden we dit financieel bolwerken. Ondertussen hebben wij van alles besteld, beslist en ondertekend en plots komt de overheid met de boodschap dat we geen belastingvoordeel krijgen. Onze ruwbouw in drie weken afwerken was onmogelijk. De werken vorderen wat trager omdat we veel zelf doen. We voelen ons bedrogen.” Joachim Vandenbroucke, leper

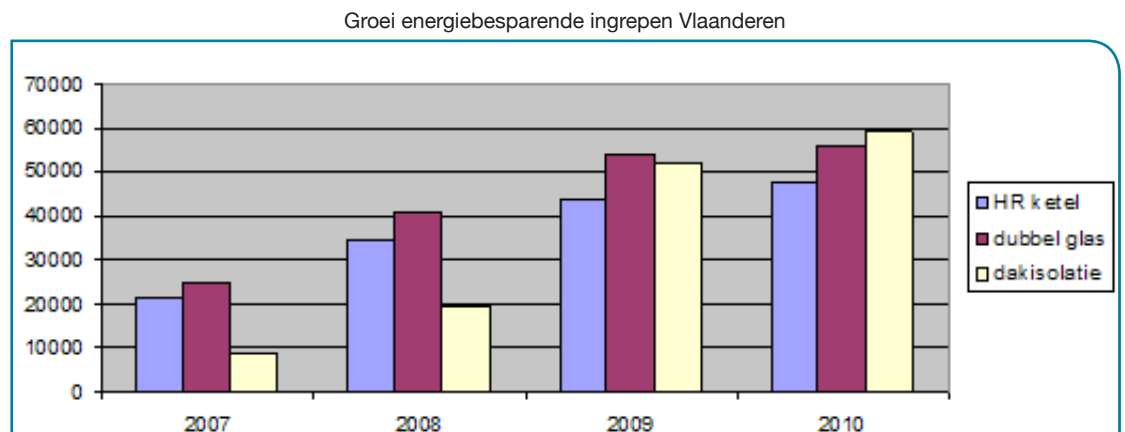
¹ Onderzoek van het Jülich Research Centre, 27 oktober 2011
http://www.kfw.de/kfw/en/KfW_Group/Press/Latest_News/PressArchiv/PDF/2011/092_E_Juelich-Studie.pdf

² De bouwheren die getuigen in dit dossier zijn actief op www.ecobouwers.be, de referentie voor duurzaam bouwen in Vlaanderen.

Belastingvermindering zorgt voor minder CO2

De afgelopen jaren installeerden gezinnen jaarlijks ongeveer 150.000 nieuwe hoogrendementscondensatieketels, dubbele beglazing of dakisolatie in Vlaamse woningen. Daartoe gestimuleerd door de federale belastingvermindering, de Vlaamse premies en de groene lening. Door het verdwijnen van de belastingvermindering en de fiscale aftrek voor de groene lening zal dat aantal dalen. Terwijl er net meer inspanningen moeten gebeuren om de CO2-uitstoot van gebouwen te verminderen, de energiefactuur te verlagen en werk te creëren.

Hieronder een grafiek op basis van de in Vlaanderen uitgereikte premies voor drie acties voor Rationeel Energie Gebruik (REG): het plaatsen van dakisolatie, een hoogrendementsketel en dubbele beglazing. De steun voor energiebesparende investeringen stimuleert de groei van deze maatregelen.

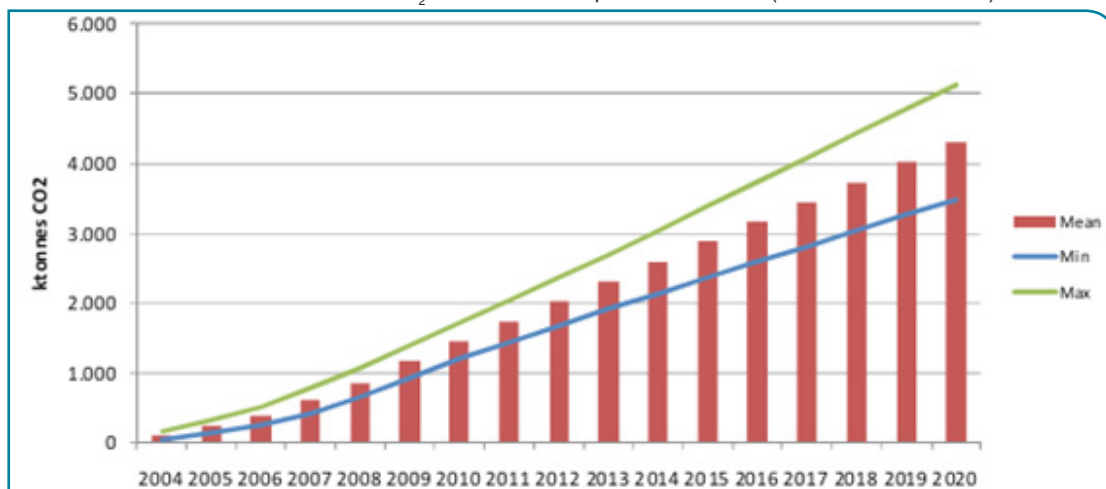

“Wij zijn mei vorig jaar gestart met onze bouw. Eerst wilden we een lage-energiewoning bouwen, maar omwille van de fiscale voordelen hebben we beslist om een nulenergiewoning te bouwen. Een Belg moet op elk moment de geldende wetten kennen, en op het moment van onze beslissing was de wet dat we belastingvoordeel zouden krijgen.

Om dit plan te kunnen volbrengen hebben we beslist om zo goed als alles zelf te doen, anders konden we het niet betalen. Omdat we meer investeerden in isolatie en superisolerende ramen, en we die kosten nu onverwacht helemaal zelf moeten dragen hebben we geen geld meer voor de afwerking van onze woning: keuken en badkamer. Die zullen we dus in eerste instantie niet kunnen kopen.” Toon Demuyne en Elke Van Bladel, 0474 848 860, Balen

Uit een studie van Vito en Econotec blijkt bovendien dat de belastingsaftrek en rentekorting voor energiebesparende investeringen best doel treffen in de aanpak van de CO₂-uitstoot. Alleen al dat instrument was verantwoordelijk voor de helft van de door het federale beleid bereikte emissiereducties van broeikasgassen in België. Volgens de studie bureaus zijn alle met de belastingvermindering gestimuleerde ingrepen samen verantwoordelijk voor een jaarlijkse reductie van ongeveer 300.000 ton CO₂, of cumulatief - indien de maatregel niet afgeschaft was - 4,3 miljoen ton CO₂ tegen 2020.

Estimate of the cumulative CO₂ reduction for the period 2004-2020 (Bron Econotec en Vito)

Econotec en Vito bestudeerden een 40-tal federale klimaatmaatregelen, hiervan bleken slechts enkele verantwoordelijk voor het grootste deel van de reducties in broeikasgasemissies. **Fiscale stimuli voor energiebesparende investeringen scoorden met een aandeel van 48,2% van de door het federale beleid verwezenlijkte broeikasgasreducties over de periode 2008-2012 veruit het beste.** Door het afschaffen van de belastingsaftrek voor energiebesparende investeringen is het federale klimaatbeleid onthoofd. Als er niet snel een regionale opvolger komt, riskeren we hogere broeikasgasemissies en kostbaar tijdverlies.

Gevolgen voor het klimaat

De meest recente klimaatcijfers wijzen er op dat het met de CO₂-uitstoot van Vlaanderen de foute kant uitgaat. Het halen van de Kyoto-doelstelling in de sectoren buiten het Europees Emissiehandelssysteem (non-ETS) verloopt moeilijk. De broeikasgasemissies in de twee belangrijkste non-ETS sectoren gebouwen en transport vertonen nog geen noemenswaardige daling.

Aandeel non-ETS sectoren in de uitstoot van broeikasgassen in 2008 & 2009, de gemiddelde verwachte uitstoot in 2010-2012 in een scenario met klimaatbeleid en de niet-ETS reductiekloof (kton CO₂-eq)

	2008	2009	2010	2011	2012
Industrie en energie (niet-ETS)	7.785	8.081	8.615	8.710	8.803
Gebouwen	16.541	16.622	19.441	16.400	16.260
Transport	16.545	15.579	17.070	17.233	17.396
Landbouw	7.017	7.242	7.173	7.193	7.212
Totaal niet-ETS	47.888	47.523	52.298	49.536	49.672
niet-ETS doelstelling	45.597	45.597	45.597	45.597	45.597
Niet-ETS reductiekloof	2.291	1.926	6.701	3.938	4.075

Tegen 2020 moeten we de broeikasgasemissies in de niet-ETS sectoren (landbouw, gebouwen en transport) terugbrengen met minstens 15%. Als we de aanbevelingen van de klimaatwetenschappers van het IPCC opvolgen zou het minstens 21% moeten zijn, overeenstemmend met een totale reductie van de CO₂ uitstoot met 30% in de Europese Unie. Dat is nog maar een eerste stap: onze CO₂-uitstoot moet tegen 2050 met minstens 80% dalen. Die hogere inspanningen zijn broodnodig: momenteel zijn we nog steeds op weg naar meer dan 3 graden opwarming deze eeuw. Dat betekent: extreme weersomstandigheden, stijgende zeespiegel, verlies van biodiversiteit en negatieve sociale effecten.

De inspanningen in de gebouwensector moeten dan ook eerder opgedreven worden in plaats van afgebouwd. Hoewel er meer nodig is, wordt het al een hele klus om de eerste stap - de doelstellingen uit het Vlaamse energierenovatieprogramma 2020 - te halen: alle woningen voorzien van dakisolatie, isolerende beglazing en een efficiënte ketel. Om die doelstelling te halen, moeten we nog 800.000 verwarmingsketels vervangen, 500.000 daken isoleren en in 225.000 woningen het enkel glas vervangen.

Afgemeten aan de cijfers betekent dat dat de groeitrend van het aantal energiebesparende ingrepen, zoals die de voorbije jaren op gang kwam, minstens moet doorgezet worden. Daarom is het van belang dat de belastingsaftrek zo vlug als mogelijk vervangen wordt door een Vlaamse instrumentenmix die minstens hetzelfde resultaat behaalt. Die Vlaamse maatregelen kunnen meteen ook efficiënter en rechtvaardiger zijn dan de federale belastingsaftrek. De Vlaamse overheid heeft immers alle instrumenten in handen om meteen de nodige sociale accenten te leggen en te vermijden dat enkel de (gegoede) belastingsbetaler van de ondersteuning geniet. Dit kan bijvoorbeeld door renteloze leningen toe te kennen (via het Fonds voor Reductie van de globale energiekost of FRGE) en premies uit te betalen die rekening houden met het inkomen van diegene die de maatregel uitvoert. Bovendien vermijdt een Vlaamse premie of lening - in tegenstelling tot een belastingsaftrek - dat iemand twee jaar moet wachten om van zijn voordeel te genieten.

Daarnaast moeten ook nieuwe gebouwen veel energiezuiniger gebouwd worden. Europa verplicht ons om vanaf 2021 al onze nieuwe gebouwen passief of bijna-energie neutraal bouwen. Om dit mogelijk te maken, is het essentieel dat voorlopers gestimuleerd worden om de weg vrij te maken voor een ruime doorbraak van energiezuinige bouwtechnieken. Het afschaffen van de fiscale aftrek voor passiefhuizen, nul- en lage-energie woningen, dreigt deze voorlopersmarkt nu volledig te fruiken.

Gevolgen voor onze energiefactuur

De uitputting van fossiele brandstoffen, zal er voor zorgen dat onze energieprijzen de komende jaren zullen blijven stijgen. Meer en meer mensen kunnen hun energiefactuur niet meer betalen. Willen we er voor zorgen dat energie betaalbaar blijft? Dan is het energiezuinig maken van onze woningen dé oplossing. Het is dan ook schrijnend dat mensen die nu willen investeren in een passiefwoning of het energiezuinig maken van hun woning letterlijk in de kou dreigen te worden gezet.

Onderstaande tabel illustreert het verschil in financiële tegemoetkoming door de afschaffing van de belastingvermindering. Hieruit blijkt duidelijk dat de investering in energiebesparende ingrepen - behalve voor dakisolatie- waar een fiscale aftrek voor blijft bestaan - minder aantrekkelijk wordt dan voorheen. Terwijl iemand in 2011 bij het plaatsen van energiezuinige ramen nog bijna de helft van zijn investering kon recuperen via de fiscale aftrek en de Vlaamse premie, zal die vanaf 2012 slechts 7% van zijn investering terugkrijgen, of 2000 euro minder dan vorig jaar.

Tabel: Hoeveel minder steun krijgen bouwers nu? Bron Bond Beter Leefmilieu. Berekeningswijze zie bijlage.

	Investering (€)	2011		2012		Extra investering slast bouwheer (€)
		financiële stimuli (€)	% van investering	financiële stimuli (€)	% van investering	
Dakisolatie	2258	1905	82%	1528	68%	377
Hoogrendementsbeglazing	4452	2281	49,70%	300	7%	1981
Hoogrendementsketel	3816	1756	46,20%	0	0%	1756
	Meerkost (€)	financiële stimuli (€)	% van meerkost	financiële stimuli (€)	% van meerkost	
Passiefhuis	20000	11992	59,96%	3492	17,46%	8500

Gevolgen voor onze economie

De bouwsector speelt een sleutelrol in het halen van onze klimaatdoelstellingen. Het is dan ook belangrijk dat deze sector alle kansen krijgt om energiezuinig te (ver)bouwen. De Vlaamse Confederatie bouw liet al verstaan dat de afschaf van de fiscale aftrek 5.000 jobs in de bouwsector in het gedrang brengt. Willen we verder inzetten op een vergroening van de economie? Dan is het essentieel dat deze toekomstgerichte sector die inzet op energiebesparing alle groeikansen krijgt. Omdat de bouwsector dubbel zo arbeidsintensief is als andere sectoren is het voor de overheid ook bijzonder lonend hierin te investeren. Steun aan de bouwsector blijft ook in Vlaanderen. Bouwen kan je immers niet zomaar delokaliseren.

Bovendien is de kans reëel dat er meer zwartwerk zal opduiken in de bouwsector. Bouwers hebben nu geen voordeel bij een officieel bewijs van hun energiebesparende investeringen. Als ze daarentegen een financiële steun van de overheid kunnen krijgen, stimuleert dat om de transactie volgens het boekje te doen.

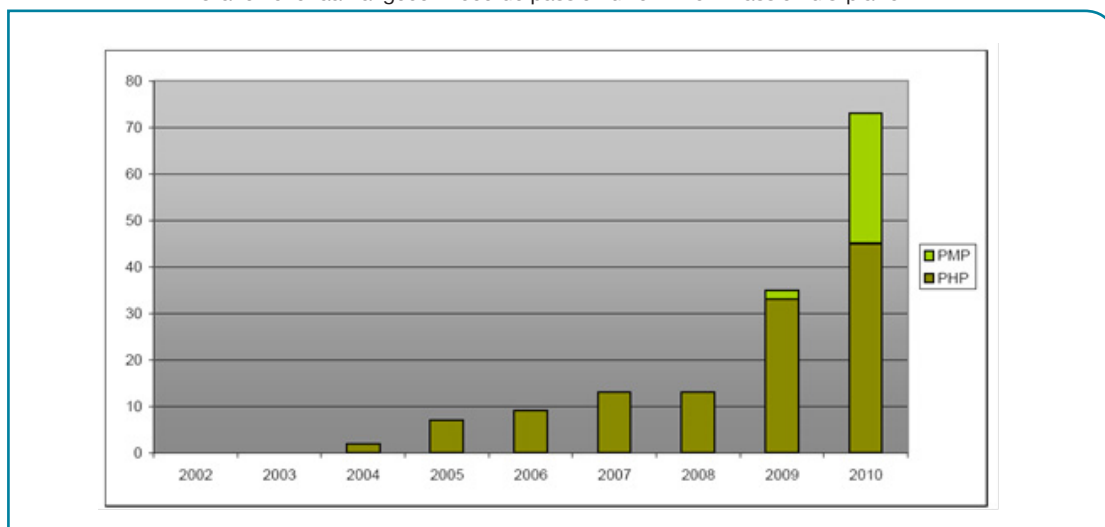
“Bij schrijnwerkerij Martens werken 8 mensen. De afgelopen jaren hebben wij al onze machines vervangen om te kunnen voldoen aan de zware eisen om passief ramen en deuren te kunnen produceren. Het gaat om een investering van ruim 1,5 miljoen euro. We merken nu al een daling van de offerte-aanvragen. We schatten dat er nog wel kandidaten zullen zijn die passief willen bouwen maar het zullen er veel minder zijn. Dit zal gevolgen hebben op de tewerkstelling. Hopelijk houdt de overheid woord en geven zij het voorbeeld door passief te bouwen, anders zal het somber worden.” Luc Martens, 0473/323 722 schrijnwerkerij Martens, Terdonk (Gent)

De confederatie bouw liet eerder weten in een persbericht dat de bouw goed is voor $\pm 5\%$ van de toegevoegde waarde in België. Het is dus een van de zwaargewichten van de economie. Het stopzetten van de verlaagde btw voor nieuwe woningen ging gepaard met een significante daling van het aantal bouwvergunningen en een voorspelde daling van 2% van de totale bouwactiviteit in 2012. Het verlies van de fiscale voordelen voor energiebesparende maatregelen zal een nog grotere impact hebben, namelijk een daling van 3,5% van de bouwactiviteit. De combinatie van deze twee beslissingen dreigt de economie meer dan 0,5% groei te kosten en een verlies van inkomsten van 0,2% van het BBP voor de schatkist (of 0,8 mia €).

“Duurzaam bouwen, passief bouwen of nul energie bouwen, het zijn allemaal bouwvisies die bijdragen tot het verminderen van het energieverbruik en tot een daling van CO₂-uitstoot. Dat is uiteindelijk een werelddoelstelling waar we met dergelijke bouwvormen vanuit de bouwsector kunnen aan meewerken. Het is dus voor ieder van ons een plicht om iedereen te informeren en te stimuleren om dergelijke concepten toe te passen.

Daartegenover staat, vanuit het consumenten standpunt, het betaalbaar bouwen. In beide aspecten is de rol van de overheid hierin cruciaal, zowel per gewest als federaal. De investering voor passief bouwen en andere zou niet meer in vraag gesteld mogen worden door de consument, maar een evidentie moeten zijn in functie van de werelddoelstelling. Om tot deze evidentie te komen, zou het goed zijn dat de overheid voldoende sensibiliseert en financiële stimuli voorziet, voor het welzijn van onze omgeving en ons allemaal.” Valerie Deraedt, Marketing Manager Benelux, RECTICEL INSULATION

Grafiek over aantal gecertificeerde passiefhuizen. Bron: Passiefhuis-platform

Sinds het begin van de ondersteuning voor passiefhuizen door de federale overheid, zag het Passiefhuis-Platform een spectaculaire groei van de passiefhuizen. Voor het inkomstenjaar 2011 behandelde het Passiefhuis-Platform meer dan 300 dossiers voor Vlaanderen. Voor Brussel en Wallonië waren er een honderdtal dossiers. Sinds de overdracht van de bevoegdheid naar Vlaanderen is er geen enkel dossier binnen gekomen voor laagenergie, passief of nulenergie woningen. Navraag bij onze leden architecten en aannemers leert dat de klanten wachten met bestellen. Ze hopen dat Vlaanderen toch nog een extra inspanning zal leveren om de koplopers die zeer energiezuinig bouwen te ondersteunen. Deze koplopers zorgen er namelijk voor dat de bouwsector ervaring opdoet met de broodnodige zeer energiezuinige woningen.

“In de wetenschap dat Europa vraagt om vanaf 2021 enkel nog bijna-nul-energie woningen (of bijna-energie-neutrale BEN) woningen te bouwen, is het zeer belangrijk dat de Vlaamse Overheid een beleid uitstippelt waarmee de bouwsector wordt klaar gestoomd voor deze transitie. Ervaring opdoen, kennis verwerven, bouwprocessen aanpassen en kwaliteit van uitvoering verder verbeteren, zijn hierbij essentieel. Dit kan enkel wanneer de bouwprofessionals (architecten en aannemers) voldoende ervaring kunnen opdoen in de praktijk. Heel concreet betekent dit dat stelselmatig het aantal uitvoeringen van zéér energiezuinige woningen in de markt moet toenemen, zodanig dat een steeds groter aantal aannemers en architecten deze broodnodige ervaring kunnen opdoen. Het voldoende sterk financieel stimuleren van bouwheren om dergelijke woningen te laten bouwen is essentieel. Dit zal de bouwsector in zijn geheel ten goede komen en zal toelaten dat door de schaalvergroting de meerprijs voor de Bijna Energie Neutrale woningen kan dalen, zodanig dat deze standaard toegankelijkheid wordt voor de grote massa tegen 2021.” Els Bleus Marketing Manager ISOVER

Gevolgen voor onze begroting

“Elke geïnvesteerde euro brengt onmiddellijk 5 euro op” Investeren in energiebesparingen brengen voor de overheid extra geld in het laatje. Zo leerde een recente Duitse studie nog dat elke euro in energiebesparing in gebouwen de staatskas vijf euro kan opleveren. Door een investering van 1,4 miljard van de Duitse overheid in ondersteuning voor energierenovatie werden in één jaar tijd 340.000 jobs gecreëerd of gevrijwaard bij handelaars en in de bouwsector. Dit kwam op zijn beurt ten goede aan de Duitse staatskas. Zo incasseerde de Duitse overheid 5,4 miljard euro extra bijdragen en taksen van bedrijven en werknemers. Bovendien bespaarde de overheid 1,9 miljard aan werkloosheidsuitkeringen en sociale zekerheidsbijdragen. Dit alles samen dus voor een voordeel van maar liefst 7,2 miljard voor de Duitse staatskas. Een mooi voorbeeld van hoe een toekomstgericht beleid er voor kan zorgen dat elke geïnvesteerde euro meteen vijf euro opbrengt. Energiebesparing in gebouwen links laten liggen omwille van economische redenen, getuigt dan ook van een zeer kortzichtige aanpak.

“Ons bouwproject is een vijftal jaar geleden begonnen. Ik ben altijd overtuigd geweest dat het belangrijk is zorg te dragen voor het milieu. Toen ik hoorde van passiefhuizen was ik direct verkocht. We hebben zelf cursussen gevolgd om zeer goed op de hoogte te zijn. We hebben een sociale lening van 125.000 euro afgesloten en een groene lening van 30.000 euro voor de ramen. De rest hebben we van mijn ouders geleend. Met het geld dat ik 10 jaar lang aan belastingvoordeel zou doen, zou ik mijn ouders kunnen terugbetalen. Nu we al meer dan twee jaar aan ons project bezig zijn verdwijnt dat voordeel. Het terugbetalingsplan aan mijn ouders moeten we bijsturen. Ik begrijp niet dat de overheid de regels plots verandert, want ze verdienen meer aan mijn bouwproject dan dat ze terug betaalt. Reken even mee...”

Ik zou een belastingvoordeel van 8500 euro krijgen gespreid over 10 jaar.
Meerkost van ramen: 24.000 euro waarvan 5000 euro btw voor de staat.
Meerkost isolatie: 10.000 euro waarvan 2100 euro btw
Meerkost ventilatiesysteem 7000 euro waarvan 1400 euro btw

De staat int dus 8500 euro btw. En dan hou ik nog geen rekening met de belastingen die de winkels waar ik mijn materiaal koop betalen en het personeel dat zij in dienst hebben. Zeer eenvoudig gesteld is dit dus geen te gek voordeel.” Chris Schoofs, 0496 51 53 10, Balen

Wat vragen wij?

De milieuorganisaties WWF, Greenpeace, Bond Beter Leefmilieu, VIBE, het Passiefhuis-Platform, dialoog en de vakbonden ACV, ABVV en ACLVB en de koepel van werkgevers ACW en Arbeid&Milieu dringen er bij de Vlaamse regering op aan om haar verantwoordelijkheid te nemen en bijkomend in te zetten op energiebesparing in gebouwen. Ze erkennen dat het huidige Vlaamse beleid met premies voor energiebesparende ingrepen (dakisolatie, muurisolatie, isolerend glas en energiezuinige woningen) en energierenovaties een stap in de goede richting is. Nu de fiscale aftrek is afgeschaft, dreigen deze premies alleen echter onvoldoende te zijn om de Vlamingen over de streep te trekken om energiezuinig te bouwen en verbouwen.

Nu de Vlaamse regering ook het woonbeleid in handen krijgt, dienen er zich bijkomende mogelijkheden aan om het Vlaamse woonbeleid op een energiezuinige leest te schoeien. Bovendien moet de regering hierbij meteen gebruik maken van haar bevoegdheden om de ondersteuning van energiebesparende ingrepen socialer te maken.

De ondertekende organisaties, vragen in het bijzonder om een oplossing uit te werken voor:

- Zorg voor een oplossing voor lopende projecten: In de eerste plaats dient er snel een oplossing te komen voor de bouwers en verbouwers die al een project opstartten en nu tijdens hun werkzaamheden het deksel op de neus kregen door een plotse afschaf van de steun waarop zij bij de start van hun project gerekend hadden. Voor deze gezinnen betekent dit in het geval van een nulenergiewoning prompt een bijkomend te financieren kapitaal dat 25.000 euro kan bedragen.

“Wij doen een uitgebreide studie over wat we financieel kunnen dragen, beginnen een groen bouwproject en dan beslissen ze doodleuk dat het gedaan is met het fiscale voordeel. Wij zijn zelfbouwers en al een half jaar bezig met de bouw van onze nulenergiewoning. De ruwbouw staat er en nu schaffen ze de voordelen af. Het geeft een gevoel van machteloosheid.” Stefan Van Overtvelt, 0474 57 32 94 (bereikbaar buiten schooluren), Oostende (Mariakerke)

- Voor koplopers is een sterker beleid nodig: tot voor kort genoten bouwers die een passiefhuis of nul-energiewoning bouwden gedurende 10 jaar een fiscale korting tot 1700 euro. Hoewel er nog een –veel beperktere- Vlaamse ondersteuning voor energiezuinige nieuwe woningen bestaat, dreigt de afschaf van die maatregel de voorlopersmarkt voor energiezuinige bouwers te fnuiken. De milieubeweging en het Passiefhuis-Platform dringen er dan ook op aan om bijkomende middelen vrij te maken voor de ondersteuning van deze voorlopers.

Sociaal innovatieve projecten staan in de kou. “Cohousing Vinderhoute bouwt met 17 gezinnen nul-energie en laagenergie woningen. Het merendeel van de bouwheren heeft op de valreep nog een dossier kunnen indienen bij het Passiefhuis-Platform. Nu is het bang afwachten op goedkeuring van deze dossiers. Indien de dossiers niet goedgekeurd worden zullen de 17 gezinnen samen in een klap enkele honderdduizenden euro verliezen. De gezinnen kregen hun bouwvergunning in augustus 2010. Op dat moment beslisten de meeste gezinnen tot 17 000 euro meer te lenen zodat zij van hun huis een passiefwoning konden maken. Op het moment dat zij deze keuze maakten was het voor hen duidelijk dat zij tot 17 000 euro terug zouden krijgen van de belastingen. Door de afschaffing van alle fiscale voordelen dreigen verschillende gezinnen hun lening niet meer te kunnen afbetalen.”
Andreas Demey, 0494 54 83 30, Lovendegem

- Maak werk van een doorgedreven energierenovatieprogramma: Ook voor energierenovatie dringt bijkomende ondersteuning zich op. De organisaties vragen om niet alleen in te zetten op de prioriteiten uit het energierenovatieprogramma 2020 (dakisolatie, superisolerend glas en energiezuinige verwarming) maar ook en in het bijzonder de aanpak van energiezuinige totaalrenovaties te ondersteunen. Om te vermijden dat we geconfronteerd worden met een lock-in van onvoldoende verregaand gerenoveerde gebouwen, moet er naast individuele maatregelen (dakisolatie, beglazing, ...) ook ondersteuning komen voor een totaalaanpak van meer diepgaande energierenovaties.
Aandacht voor sociale doelgroepen: bij de verdere uitwerking van dit energierenovatieprogramma moet er bijzondere aandacht gaan naar maatregelen voor beschermde afnemers en andere kwetsbare groepen. Deze moeten kaderen in een integrale aanpak van energie-efficiëntie en woonkwaliteit. Renteloze leningen zoals deze van het Fonds ter Reductie van de globale energiekost (FRGE) bieden hiervoor alvast een geschikt kader. Dit fonds moet dan ook worden versterkt en verder uitgebouwd worden.

Onderstaande organisaties zijn vragende partij om verder betrokken te worden bij de concrete uitwerking van deze instrumenten om energiezuinig bouwen te stimuleren. Daarbij moet bovendien maximaal gebruik gemaakt worden van de overheveling van het woonbeleid naar de gewesten om verder werk te maken van een geïntegreerde aanpak van het Vlaamse woon- en energiebeleid.

Bijlage

1.Overzichtstabel

Een overzicht, percentueel uitgedrukt, van de tegemoetkomingen (premies, belastingvoordelen) van energiezuinige maatregelen t.o.v. de investeringskost bij een gemiddelde woning.

	2012	2011
Dakisolatie:	68%	82%
Hoogrendementsbeglazing	7%	49,7%
Hoogrendementsketel	0%	46,2%
Passiefhuis	1,3%	4,5%

Deze cijfers houden geen rekening met de groene lening en andere premies die niet overal in Vlaanderen gelden (gemeentepremies en specifieke premies van netbeheerders). Zou dit wel gebeurd zijn dan zou het verschil nog groter zijn.

2.Dakisolatie

Stel je beslist je dak te isoleren met 18 cm minerale wol. Volgens de VEA kost je dit 8,3 euro/m² aan isolatiemateriaal en dampscherm en 13 euro/m² voor de plaatsing. De werken worden uitgevoerd door een geregistreerde aannemer. Het te isoleren dakoppervlakte is 100 m² groot. Dit betekent dat je de aannemer 2130 euro schuldig bent voor materiaal en werk, exclusief BTW. Verder bedraagt de aanvullende personenbelasting in je gemeente 7,5% .

2.1.In 2012 - Bij renovatie (de woning is ouder dan 5 jaar)

Investeringskost

Investeringskost: 2130 euro

Inclusief btw (6%)

2257,8 euro

Tegemoetkoming

Voor inkomstenjaar 2012 (= aanslagjaar 2013) komt 30% van de uitgaven in aanmerking voor belastingvermindering of belastingkrediet met een maximum van 2930 per jaar per woning.

Fiscaal voordeel

677,34 euro

Door de belastingvermindering betaalt u ook minder gemeentebelasting. De belastingvermindering is 677,34 euro. Aan 7,5 % gemeentebelastingen komt het totale uitgespaarde bedrag door belastingvermindering op:

Belastingvermindering:

50,8 euro

De elektriciteitsnetbeheerder geeft een premie van 6 euro per m² bij een Rd-waarde van minstens 3,5 m²K/W en met een van maximum 720 € (of 120 m²). Je ontvangt een hogere premie vanaf een Rd-waarde van 4 (7 euro per m²) en Rd-waarde van 4,5 (8 euro per m²). 18 cm minerale Rotswol heeft een Rd-waarde van 4,5 (8 euro per m²).

Premie netbeheerder 800 euro

Het totale bedrag van tegemoetkomingen bedraagt 1528,14 euro. Dit komt overeen met 68 % van de totale kostprijs.

2.2. In 2011 - Bij renovatie (de woning is ouder dan 5 jaar)

Investeringskost

Investeringskost: 2130 euro

Inclusief btw (6%) 2257,8 euro

Tegemoetkoming

Voor inkomstenjaar 2011 (voor 28/11/2011) komt 40% van de uitgaven in aanmerking voor belastingvermindering of belastingkrediet met een maximum van 2830 per jaar per woning.

Fiscaal voordeel 903,12 euro

Door de belastingvermindering betaalde u ook minder gemeentebelasting. De belastingvermindering is 903,12 euro. Aan 7,5 % gemeentebelastingen komt het totale uitgespaarde bedrag door belastingvermindering op:

Belastingvermindering: 67,73 euro

De elektriciteitsnetbeheerder geeft een premie van 4 euro per m². De Rd-waarde moet minstens 3 m²K/W zijn.

Premie netbeheerder 400 euro

Bij een oppervlakte groter dan 50m² keerde Vlaanderen een dakisolatiepremie uit van 500 euro.

Vlaamse dakisolatiepremie 500 euro

Het totale bedrag van tegemoetkomingen bedraagt 1870,85 euro. Dit komt overeen met 82 % van de totale kostprijs.

Bovendien kon je toen nog gebruik maken van een groene lening (-1,5%), wat in 2012 niet meer kan. (extra uitsparing mogelijk van 33,8 euro).

3. Hoogrendementsglas

Je vervang in je woning enkele beglazing door hoogrendementsbeglazing (1,1 W/m²K). De glasoppervlakte bedraagt 30m². Volgens VEA kost 1 m² geplaatst glas door een geregistreerde aannemer 140 euro. Dit geeft een totale kostprijs van 4200 euro. De aanvullende personenbelasting bedraagt in je gemeente 7,5% .

3.1. In 2012 - Bij renovatie (de woning is ouder dan 5 jaar)

Investeringskost

Investeringskost: 4200 euro

Inclusief btw (6%) 4452 euro

Tegemoetkoming

Voor inkomstenjaar 2012 (= aanslagjaar 2013) komt deze ingreep niet meer in aanmerking voor belastingvermindering of belastingkrediet.

Fiscaal voordeel 0 euro

Doordat u geen belastingvermindering krijgt, betaalt u ook niet minder gemeentebelasting.

Belastingvermindering: 0 euro

De elektriciteitsnetbeheerder geeft een premie van 12 euro per m². Het bedrag is begrensd tot maximum 300 € (max. 25 m²).

Premie netbeheerder 300 euro

Het totale bedrag van tegemoetkomingen bedraagt 300 euro. Dit komt overeen met 7 % van de totale kostprijs.

3.2. In 2011 - Bij renovatie (de woning is ouder dan 5 jaar)

Investeringskost

Investeringskost: 4200 euro

Inclusief btw (6%) 4452 euro

Tegemoetkoming

Voor inkomstenjaar 2011 (voor 28/11/2011) komt 40% van de uitgaven in aanmerking voor belastingvermindering of belastingkrediet met een maximum van 2830 per jaar per woning. Deze maatregel komt ook in aanmerking voor de overdraagbaarheid naar de volgende 3 aanslagjaren en voor het belastingkrediet.

Fiscaal voordeel 1780,8 euro

Door de belastingvermindering betaalde u ook minder gemeentebelasting. De belastingvermindering is 1780,8 euro. Aan 7,5 % gemeentebelastingen komt het totale uitgespaarde bedrag door belastingvermindering op:

Belastingvermindering: 133,56 euro

De elektriciteitsnetbeheerder gaf een premie van 10 euro per m². Het bedrag was niet begrensd.

Premie netbeheerder 300 euro

Het totale bedrag van tegemoetkomingen bedraagt 2214,36 euro. Dit komt overeen met 49,7 % van de totale kostprijs.

Bovendien kon je toen nog gebruik maken van een groene lening (-1,5%), wat in 2012 niet meer kan. (extra uitsparing mogelijk van 66,78 euro).

4. Hoogrendementsketel

Je vervangt je oude stookketel door een nieuwe gascondensatieketel. Deze kost geplaatst door een geregistreerde aannemer 3600 euro volgens VEA. De aanvullende personenbelasting bedraagt in je gemeente 7,5% .

4.1. In 2012 - Bij renovatie (de woning is ouder dan 5 jaar)

Investeringskost
Investeringskost: 3600 euro

Inclusief btw (6%)
Tegemoetkoming 3816 euro

Voor inkomstenjaar 2012 (= aanslagjaar 2013) komt deze ingreep niet meer in aanmerking voor belastingvermindering of belastingkrediet.

Fiscaal voordeel 0 euro

Doordat u geen belastingvermindering krijgt, betaalt u ook niet minder gemeentebelasting.

Belastingvermindering: 0 euro

De elektriciteitsnetbeheerder geeft geen premie voor deze ingreep.

Premie netbeheerder 0 euro

Het totale bedrag van tegemoetkomingen bedraagt 0 euro. Dit komt overeen met 0 % van de totale kostprijs.

4.2. In 2011 - Bij renovatie (de woning is ouder dan 5 jaar)

Investeringskost
Investeringskost: 3600 euro

Inclusief btw (6%)
Tegemoetkoming 3816 euro

Voor inkomstenjaar 2011 (voor 28/11/2011) komt 40% van de uitgaven in aanmerking voor belastingvermindering of belastingkrediet met een maximum van 2830 per jaar per woning. Deze maatregel komt ook in aanmerking voor de overdraagbaarheid naar de volgende 3 aanslagjaren en voor het belastingkrediet.

Fiscaal voordeel 1526,4 euro

Door de belastingvermindering betaalde u ook minder gemeentebelasting. De belastingvermindering is 1526,4 euro. Aan 7,5 % gemeentebelastingen komt het totale uitgespaarde bedrag door belastingvermindering op:

Belastingvermindering: 114,48 euro

De elektriciteitsnetbeheerder gaf een premie van 125 euro per m² indien de hoogrendementsketel een condenserende gasketel is.

Premie netbeheerder 125 euro

Het totale bedrag van tegemoetkomingen bedraagt 1765,88 euro. Dit komt overeen met 46,2 % van de totale kostprijs.

Bovendien kon je toen nog gebruik maken van een groene lening (-1,5%), wat in 2012 niet meer kan. (extra uitsparing mogelijk van 57,24 euro).

5.Passiefhuis

Je wenst een passiefhuis te bouwen. Nieuwbouw. Een gemiddelde traditionele woning heeft een bouwprijs van 200 000 euro. Als je weet dat de meerkost van een passiefwoning gemiddeld tussen de 10 en de 15 % bedraagt, dan bedraagt de bouwprijs van je passieve woning 220 000 euro.

We nemen aan dat het E-peil 40 bedraagt van de nieuwe woning.

De onroerende voorheffing bedraagt 423 euro, conform het Vlaams gemiddelde.

5.1.In 2012 - Nieuwbouw

Investeringskost

Investeringskost: 220 000 euro

Inclusief btw (21%)

266 200 euro

Tegemoetkoming

Behaalt je nieuwbouwwoning het E-peil 60, dan krijg je vanaf 2009 gedurende 10 jaar een korting van 20% op je jaarlijkse onroerende voorheffing. Behaalt je woning het E-peil 40, dan loopt de korting op tot 40%. De vermindering wordt verleend voor een termijn van 10 jaar, die aanvangt in het jaar dat volgt op het jaar waarin het E-peil voor de eerste maal werd toegekend aan het gebouw.

Korting onroerende voorheffing 1692 euro

U ontvangt bij nieuwbouw een premie van 1800 euro als u een E-peil behaalt van 40, en nog eens 50 euro extra per E-peil punt dat u nog verder zakt. (1400 euro voor E50 + 40 euro extra per E-peil punt verbetering, 1000 euro voor E60 + 40 euro extra per E-peil punt verbetering). Het E-peil bedraagt 40.

Premie netbeheerder: 1800 euro

U ontvangt geen verdere premie van de netbeheerder.

Belastingvermindering: 0 euro

Het totale bedrag van tegemoetkomingen bedraagt 3492 euro. Dit komt overeen met 1,3 % van de totale kostprijs.

5.2.In 2011 - Nieuwbouw

Investeringskost

Investeringskost: 220 000 euro

Inclusief btw (21%)

266 200 euro

Tegemoetkoming

Behaalt je nieuwbouwwoning het E-peil 60, dan krijg je vanaf 2009 gedurende 10 jaar een korting van 20% op je jaarlijkse onroerende voorheffing. Behaalt je woning het E-peil 40, dan loopt de korting op tot 40%. De vermindering wordt verleend voor een termijn van 10 jaar, die aanvangt in het jaar dat volgt op het jaar waarin het E-peil voor de eerste maal werd toegekend aan het gebouw.

Korting onroerende voorheffing   1692 euro

U ontving bij nieuwbouw een premie van 1800 euro als u een E-peil behaalde van 40, en nog eens 50 euro extra per E-peil punt dat u nog verder zakte. (1400 euro voor E50 + 40 euro extra per E-peil punt verbetering, 1000 euro voor E60 + 40 euro extra per E-peil punt verbetering). Het E-peil bedraagt 40.

Premie netbeheerder: 1800 euro

Bovendien gaven sommige netwerkbeheerders (Eandis, Agem) nog een extra premie van 2000 euro indien je je woning verbouwde tot een passiefhuis.

Van de netbeheerder ontving u 850 euro per jaar (geïndexeerde waarde) indien u een passiefhuis bouwde, en dit over een periode van 10 jaar.

Premie netbeheerder: 8500 euro

Het totale bedrag van tegemoetkomingen bedraagt 11992 euro. Dit komt overeen met 4,5 % van de totale kostprijs.